

مسکن بومی ترکمن

گونه شناسی و ملامقات کالبدی

دکتر هادی محمودی نژاد

پژوهشگر دوره دکتری و مدرس دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس

انتشارات طمان

ناشر تخصصی معماری و شهرسازی

سرشناسه
عنوان و نام پدید آور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
یادداشت
یادداشت
یادداشت
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دویویی
شماره کتابشناسی ملی

: محمودی نژاد، هادی، ۱۳۶۱ -
مسکن بومی ترکمن: گونه شناسی و ملاحظات کالبدی/هادی محمودی نژاد
تهران: هله: طحان، ۱۳۸۸.
: ۱۱۴ ص.: مصور، جدول، نقشه؛ 21×21 س.م.
: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۳۲-۵۱-۱-۱ چاپ دوم؛ ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۳۰-۰۸-۷
: چاپ دوم: ۱۳۹۰ (فیا)
: چاپ دوم این اثر توسط انتشارات طحان منتشر خواهد شد.
: کتابنامه: ص. ۱۰۹-۱۱۴
: ترکمنان-- مسکن
: ترکمنان -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
DK ۸۵۵/۵/ت۴م۳ ۱۳۸۸
: ۹۵۸/۰۰۹۴۳۶۴
: ۱۸۴۵۶۴۴

ناشر تفصیلی معماری و شهرسازی

مسکن بومی ترکمن گونه شناسی و ملاحظات کالبدی

ناشر: انتشارات طحان

تألیف: هادی محمودی نژاد

چاپخانه: پیام **ناظر فنی چاپ:** ابوالفضل چلاغلو

نوبت چاپ: دوم-اول ناشر ۱۳۹۱ **شمارگان:** ۱۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: آرمانسا **صحافی:** نوین

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۳۲-۵۱-۱-۱

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

تلفن های مرکز پخش: ۶۶۴۰۳۲۰۸ - ۶۶۴۰۳۱۹۱

فکس: ۶۶۹۶۷۰۵۹ **همراه:** ۱۹۸۵۶۱۷ - ۰۹۱۲

پیش‌گفتار

طیب عشق می‌چاوم است و مشق لیک
عاشق که شد که یار به حالش نظر نکرد

چو در در تو بنیذ که را دو ابلند؟
ای خوابه در دینت و کر نه طیب هست

در مطالعه‌ی موضوعات عدیده‌ی مرتبط با باغ‌های بهشتی و ابعاد آن در قرآن کریم، یکی از زمینه‌هایی که مطالعه‌ای در خور را طلب می‌کند، تبیین ویژگی‌ها و اثرات مترتب بر پدیداری مفهوم تمثیلی و نمادین بهشت، در پی اّتصاف "طراحی باغ‌های ایرانی" به "بهشت و ابعاد توصیف شده آن در قرآن کریم" است، چراکه معنا و مفهوم اّتصاف یک موضوع به صفتی که آن صفت حاکی از جهان بینی و اعتقادات و تفکر و فرهنگ خاصی باشد، بر این موضوع مهم گواهی می‌دهد که علاوه بر آن که آن صفت بر پیدایش و تعریف موصوف تأثیر داشته است، موصوف نیز باید مظهر ویژگی‌های بنیادین آن صفت باشد، و به عبارتی ویژگی‌ها و عوامل هویتی "صفت" باید در "موصوف" متجلی شوند.

در این میان، بهشت گمشده ما می‌تواند در دستان معمار مسلمان ایرانی زمینی شود تا در تجربه‌ای استحسانی و روحانی در نمودهای کالبدی و بصری خود را جلوه دهد و ینبوع دل‌های آتشینی باشد که در وجودمان پرورانده است و نیاکان ما و بی‌شک ما، در گذر نسل‌ها و سال‌ها، آن را از نسلی به نسلی دیگر، پرورانده ایم.

بر این اساس با پرهیز از پرداختن به همه‌ی موضوعات مرتبطی که هر کدام بحث مستقل و مستوفایی را طلب می‌کنند، در این جا، پس از ذکر مقدمه‌ای به انگیزه‌ها و ضرورت پرداختن به موضوع اشاره می‌شود و مفهوم بهشت در ادیان الهی و خاصه دین مبین اسلام و در عین حال توصیفات باغ‌های بهشتی و ابعاد آن (آبشارها، چشمه‌ها، حوض‌ها، غرفه‌ها و

درختان و گیاهان) در مقوله کالبدی و امنیت و وسعت و محرمیت در مقوله محتوایی مورد اشاره قرار می‌گیرد تا بر فرض اثر حاضر صحنه گذارد که باغ‌های ایرانی دارای مفهومی نمادین از بهشت و باغ‌های بهشتی است تا جلوه‌ای از ماندگاری و نامیرایی جهان ابدی بر پهنه خاک باشد، علاوه بر این بازترسیمی از باغ و پردیس بهشتی را برای نمایش نمونه‌ای عملی و شدنی، نه خیالی و تمثیلی، به تصویر و تجسیم کشد.

فهرست

فصل اول / اقوام ترکمن

۱۳	درآمد فصل.....
۱۴	۱ - ۱ - واژه ترکمن.....
۱۵	۱-۲- نگاهی به تاریخ ترکمن ها.....
۲۰	۱-۲-۱ - مهاجرت ترکان.....
۲۲	۱-۲-۲ - قلمرو ترکمن ها.....
۲۵	۱-۳ - ساختار اجتماعی اقوام ترکمن (ترکمن های ایران).....
۲۵	۱-۳-۱ - ساختار ابتدایی اقوام ترکمن (جامعه شبانی).....
۲۶	۱-۳-۲ - ساختار ایلی.....
۲۷	۱-۳-۳ - ازدواج.....
۲۸	۱-۳-۳-۱ - مراحل ازدواج.....
۲۹	الف- مرحله انتخاب همسر.....
۲۹	ب- خواستگاری.....
۳۰	ج- فاصله خواستگاری و عروسی.....
۳۰	د- عروسی.....
۳۲	۱-۴ - نقش زنان ترکمن.....
۳۳	۱-۵ - دین ترکمن ها.....

۳۴	۱-۵-۱- دین ترکمن ها قبل از اسلام
۳۴	۱-۵-۱- ۱- توتم گرایبی
۳۶	۱-۵-۱- ۲- شمن گرایبی
۳۸	۱-۶-۱- زبان و ادبیات
۴۰	۱-۷-۱- خانواده
۴۱	۱-۸-۱- زیارت گاه ها
۴۳	۱-۹-۱- آداب و رسوم
۴۶	۱-۱۰-۱- پوشش

فصل دوم / آلاچیق ترکمنی

۵۳	درآمد فصل
۵۴	آلاچیق ترکمن
۵۵	اجزای تشکیل دهنده «اوی»
۵۵	۱- چهارچوب و در
۵۵	۲- تارم
۵۵	۳- اوق
۵۶	۴- توی نوک
۵۶	۵- قامیش
۵۷	۶- کچه
۵۸	۷- دورلق یاخا

- ۵۸..... ۸- بیل یوپ
- ۵۸..... ۹- دوزی
- ۵۸..... ۱۰- ارقن
- ۵۹..... ۱۱- میخ چوبی
- ۵۹..... نحوه برپا کردن «اوی»
- ۶۱..... برچیدن آلاچیق
- ۶۱..... لوازم درون «اوی»
- ۶۴..... آداب و رسوم برپا کردن «اوی»
- ۶۵..... نیمه آلاچیق یا «گتیکمه»
- ۶۵..... فرعیات «اوی»
- ۶۵..... ۱- «تام»
- ۶۷..... ۲- «تفر»
- ۶۷..... انبار گندم و جو
- ۶۸..... ۴- تنور یا «تامدر»
- ۷۰..... ۵- «تلیر»
- ۷۰..... ۶- مرغدانی
- ۷۱..... واژه ها و اصطلاحات مربوط به «اوی»

فصل سوم / کوزه شناسی مسکن

۸۳..... درآمد فصل

۸۴	مسکن ترکمن
۸۵	گونه های مسکن در ترکمن صحرا
۸۷	اوی و انواع آن
۸۹	گمیشان و تام های ترکمنی
۹۰	شکل کلی «تام»
۹۲	مصالح در بنای تام
۹۲	فعالیت اقتصادی و تام
۹۴	روند شکل گیری بنا و مراحل گسترش آن
۹۴	پی (دالاق)
۹۷	کف بنا
۹۷	دیوارها (تُفار)
۹۸	درها و پنجره ها (قاپی پنجارا)
۹۹	پلکان (باسمان جاق)
۱۰۱	طبقات و اتاق های بنا
۱۰۱	طبقه اول
۱۰۳	سقف (بام)
۱۰۴	شیروانی (بنکه بام)
۱۰۶	نتیجه گیری و جمع بندی فصل

منابع و ماخذ